

Művelődési
Hivatalunk
1916. 1956. sz.

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Tordaazanyos-és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdeki ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félére 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Mossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-
lakárképzéltári csekk- és kifizetés száma 10489. sz.

A pacsirta.

„Még alig érezzük a tavasz első lehelletét; még nyugszik minden, mikor a kis „tavasz hirdető“ — kedvenc emberét: a „szántó-vető“ már ébresztgeti téli pihenéséből és serkenti a munkára s biztatja a szántásra. Égre törő dala még a ronlott szívű embert is közelébb vonzza az örök Isten színe előtt...”

Békében ez így van s vajjon mi akadályozza most, a körülöttünk izzó lávaként forrongó, képzeletet felülmúló erővel tomboló világháború közepette is, hogy ne így legyen!?

Hála vitéz hadseregeinknek, mi itthon nyugodtan szánthattunk, vethettünk. Ide az ellenség srapel-, gránát-, gépfegyver- és ágyútüze nem hatol el... Használjuk fel a kedvező alkalmat s minden talpalattnyi földet vessünk be!

Hazay báró honvédelemügyi miniszter a hadvezetőséggel egyetértésben lehetővé tette, hogy minden katona, akinek mezőgazda hivatása van és nincsen a legszélső harcoló-fronton, a tavaszi és nyári gazdasági munkák végzésére szabadságot kapjon, de csak úgy, ha önmaga is becsületbeli és hazafias kötelességének tartja ezt a szabadságidőt kizárólag saját maga, falubeli gazdarságai, esetleg más községbeli gazdaemberek földjének megművelésére fordítani...

Azt mondja rendeletében a miniszter: adok embert, sőt igazságot is a föld megműveléséhez, de feltétlenül szükséges, hogy ezek az emberek idejüket a nagy cél elérésére fordítsák.

Azzal a katonával, aki nem

erre fogja használni, majd katonásan el is fognak bánni.

Ez a lényege a magyar honvédelemügyi miniszter legújabb rendeletének.

Mi a sürgős teendő tehát a perifériákon, az egyes vármegyékben?...

Egy korábban kiadott kormányrendelet életre hívta a vármegyeyi, járási és helyi munkabizottságokat s ezeknek megszemenő jogot korlátlan beleszólást biztosított a mezőgazdasági munkák irányítására. Bizonyos mértékig a gazdarsági szervezeteiket is felruházta ezzel a joggal a kormány.

Csakis e munkabizottságok útján lehet katonai lovakat, hadifoglyokat kapni. Egyszerűen a kormány amikor a hadsereg nélkülözhető erejét a mezőgazdaság szolgálatába állította, már eleve számított arra, hogy a munkánál az irányítást a társadalom veszi a kezébe.

Most tehát már itt a legfőbb ideje annak, hogy ezek a bizottságok a kibocsátott rendelet szellemében munkájukat derekasan megkezdjék és hazafias lelkesedéssel folytassák.

Nyítsák ki a szemüket s ahol csak egy parányi bevetetlen vagy megmunkálatlan föld van, ne hagyják azt paragon.

Okos munkabeosztással arra törekedjenek, hogy minden gazda, de különösen azok, akiknél nincs itthonmaradt munkaerő — segítséget kapjon.

Falról-falura hirdessék ki azt, hogy a nép kihez forduljon ez ügyben segítségért és az a megbízott aztán esetről-esetre pontosan, lelkiismeretesen, részrehajlás nélkül álljon a nagy ügy szolgálatában.

A társadalom és a hadseregnek ez a közös együttműködése, így minden körülmények között megtermi a maga áldásos gyümölcseit. Akkor a kis pacsirta buzditó dala is érvényesül:

«Ébredj szendergő élet, ébredj!
Hideg sirodából törj elő.
Boruljon illatos virágban
A színtelen halom, mező!»

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. augusztus 27-én kiadott 249-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi császári és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (LXII. közlemény.)

Tisztek: Ábrahám Lajos tart. zászlós 1 pótsz. Hunyadvárm. Hátszeg 1888 hadifogoly (Beresowka, Transbaikalien, Oroszország). — Vállai Károly Frigyes hadapródjelölt 4 sz. Bácsvm. Ada 1894 hadifogoly (Beresowka). — Vönház István tart. főhadnagy 4 pótsz. Szatmárvm. Mezőpetri 1881 hadifogoly (Beresowka).

Legénység: Ábrahám Ferenc pótt. 3 pótsz. Csiklázárfalva 1884 hadifogoly (Pestschanka, Transbaikalien, Oroszország). — Albert János 9 sz. Csikszentdomokos 1893 hadifogoly (Oroszország). — Ambrus Dénes 15 sz. Csikvm. Ujfalu 1893 hadifogoly (Oroszország). — Ambrus György 14 sz. Csvm. Csomafalva 1895 hadifogoly (Oroszország). — András István 11 sz. Csikvm. Gyergyószentmiklós 1892 hadifogoly (Oroszország). — Antal Antal 14 sz. Csikvm. Borszék 1890 hadifogoly (Oroszország). — Antal Gergely 16 sz. Csikdánfalva 1895 hadifogoly (Oroszország).

Bács András 9 sz. Csikszenttamás 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bakos István 16 sz. Csvm. Gyergyóremete 1894 hadifogoly (Oroszország). — Balla György 9 sz. Csikszenttamás 1893 hadifogoly (Oroszország). — Balog Mózes 2 sz. Udvm. Bögöz 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bán Albert 2 sz. Udvhvm. Székely-

muzsna 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bara Márton 9 sz. Csikszenttamás 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bartalis András (Jánosé) 1893 hadifogoly (Remonatnaya, Oroszország). — Bartalis Lázár 11 sz. Csiksobotfalva 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bartalis Ignác pótt. 1 pótsz. Csikdélne 1883 hadifogoly (Pensa, Oroszország). — Bege Ferenc 7 sz. Csvm. Csomafalva 1895 hadifogoly (Oroszország). — Benedek Sándor 12 sz. Udvm. Kénos 1889 hadifogoly (Pestschanka, Oroszország). — Benedek György 11 sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1893 hadifogoly (Oroszország). — Benedek László 7 sz. Udvm. Gyepes 1893 hadifogoly (Oroszország). — Blága Imre 13 sz. Csvm. Gyimesközéplak 1892 hadifogoly (Oroszország). — Blága Péter 16 sz. Csvm. Gyergyósalomás 1888 hadifogoly (Oroszország). — Bodó István (Istváné) 9 sz. Csikszentdomokos 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bogács Ferenc 10 sz. Csikmadaras 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bogács Lajos 19 sz. Csikmadaras 1892 hadifogoly (Oroszország). — Both Filip 1 sz. Udvhvm. Kápolnásfalu 1892 hadifogoly (Oroszország). — Buda Simon Pál pótt. Szolnokdvm. Budafalva 1879 hadifogoly (Oroszország). — Buh István 7 sz. Udvm. Ujszékely 1895 hadifogoly (Oroszország). — Bukur József 16 sz. Marostordavm. Nyárádköszvényes 1894 hadifogoly (Oroszország).

Csáki György pótt. Csikdánfalva 1890 hadifogoly (Omsk, Oroszország). — Csergő Vencel 8 sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1896 hadifogoly (Oroszország). — Csibi Sándor 14 sz. Csikvárm. Ditró 1893 hadifogoly (Oroszország). — Csibuka Gábor pótt. 3 pótsz. Csvm. Gyergyóvárhely 1888 hadifogoly (Pensa, Oroszország). — Csutak József 2 sz. Udvm. Székelykeresztúr 1896 hadifogoly (Oroszország).

(Folytatjuk).

Névjegyek meghívók és mindenféle nyomtatványok készülnének e lap kiadóhivatalában.

Levél

a „Székelyország“ szerkesztő-kiadó-jához.

1916. márc. 20

Élénk érdeklődéssel és odaadó figyelemmel olvastam Orbán Ottó „öreg székely“ báró „53 esztendő Udvarhelyvármegye közigazgatási életéből“ című és a „Székelyország“-ban rég megkezdett és összesen 28 folyó szám alatt közölt cikksorozatát, mert abból az 53 évből 43-at én is itt éltem át és pedig nem mindég mint most, csak indifferens szemlélő képpen, hanem mint a ki úgy Székelyudvarhely város, mint a vármegye politikai, közigazgatási, társadalmi, közmivvelődési és közgazdasági életének és fejlődésének egyes mozzanataiban sokszor és sokáig résztvettem, míg a sok intrika és durva erőszak el nem kedvetlenítették (Igy történt az velünk is. Szerk)

Eppen ezért saját tapasztalatom folytán is elmondhatom, hogy a szóban forgó cikksorozat nem csak mint korszak-, hanem úgy is mint személy- és jellemrajzolás igen érdekes, találó, hű és így méltó volna arra, hogy mint önálló füzet is napvilágot lásson. És bárha közelebbről csak minket érdekel: mégis — mint hű tükör — megérdemelné, hogy megmaradjon.

Eppen ezért melegen ajánlom és méltónak gondolom arra, hogy külön füzetben is kiadódjék. . . d.

E megtisztelő levélre válaszul kijelentjük, hogy a szóban forgó dolgozat külön, füzetben való kiadása tervbe volt véve. Azonban éppen azok, akiket első sorban érdekelt volna, a szükséges anyagi áldozat hozatalánál — elhallgattak; ezért aztán — miután a tolakodás nem szokásunk — az ügyet mi sem forszíroztuk.

Szerk.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyeiből származó és a világ-háboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LXIV.

Az 1915 július 13-án kiadott 209 sz. veszteség lajstrom szerint:

Bajka János 24 hgye. 10 sz. Hszvm. Szentivánbórfalva ms. — Balog János 24 hgye. 10 sz. Csikvm. Gyergyóbékas, meghalt 1915 április 2. — Bandi Mihály 24 hgye. 11 sz. Csikesekefalva ms. — Barabás András 24 hgye. 9 sz. Udvm. Magyar hermány megs. — Barna Peter 21

hgye. 4 élelmz. Tavm Aranvoslonka 1878 ms. — Bartalis József 24 hgye. 9 sz. Csikszépvíz, meghalt 1915 márc. 3. — apr. 5. — Barto Dénes 24 hgye. 10 sz. Csvm. Kászonyfalva, meghalt 1915 ápr. 2. — Beke Gábor egyevi önkéntes tizedes 24 hgye 9 sz. Csikszentsimon ms. — Benedek IHés 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Árkos ms. — Benedek Károly 24 hgye. sz. 12 Csikbánkfalva, meghalt 1915 ápr. 3. — Bobó Domokos 24 hgye. gépfo. Hszvm. Barátos, meghalt 1915 márc. 3. — apr. 5. — Bod János 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Lemhény ms. — Boros György tizedes 24 hgye. 10 sz. Hszvm. Kézdimartonos ms. — Bot József 24 hgye. 10 sz. Csikdanfalva ms. — Bota György 24 hgye. 12 sz. Hszvm Bodola, meghalt 1915 ápr. 3.

Domokos Géza őrzetető 24 hgye. 12 sz. Hszvm. Zágón ms. — Dózsa János 21 hgye. 4 élelmz. To davm. Aranyosvár 1876 ms.

Erőss Ignac 24 hgye. 10 sz. Csikc-átószeg, meghalt 1915 apr 2

Fehér Imre 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Gelence megs. — Fejér János Sándor 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Hilib ms. — Ferencz Lajos őrzetető 24 hgye. 10 sz. H-zvm. Uzon ms. — Fűrő József 24 hgye. 10 sz. Csvm. Gyimesföldök, meghalt 1915 márc. 22. — Fülöp Mihály 21 hgye. 4 élelmz. Marostvm. Jobbágyt lke 1872 megs.

Gábor Lajos 24 hgye. 10 sz. Udvm. Székelymuzsna, meghalt 1915 ápr. 2. — Gál Antal 24 hgye. 10 sz. H-zvm. Torja megs. — Gergely Imre 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Bőlon ms. — Gergely Karoly 24 hgye. 10 sz. Hszvm. Maksa ms. — Gravu János 24 hgye. 12 sz. H-zvm. Lisznyó, meghalt 1915 ápr. 3.

György Beniamin 24 hgye. 10 sz. Csikes kefalva, meghalt 1915 ápr. 2. — György Ferenc 24 hgye. 12 sz. Csikkarczalva ms.

Hajdu Ferenc 24 hgye. 10 sz. Csikesekefalva, meghalt 1915 ápr. 2. — Janó Antal 24 hgye. 10 sz. Csvm. Gyimesköz' plak ms.

Kajsa Ágoston őrzetető 24 hgye. gépfo. Csikverebes, meghalt 1915 márc. 15. — apr. 5. — Kénya Ferenc 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Zágón, meghalt 1915 ápr. 5. — Kopacz Lajos 24 hgye. 10 sz. Csike iező ms.

(Folytatjuk)

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyajunk érdekében küzd. Csokély 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország“-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

Hogy mérjük a lázat?

— A „Tuberkulózis“-ból. —

Bármilyen egyszerűnek látszik is e kérdésere a felelet, mégsem fölösleges, ha a legfontosabbakat elmondjuk arról, miként kell banni azzal a hőmérővel, amellyel bizonyos esetekben a test hőmérsékét akarjuk megismerni, vagy azt ellenőrizni. A bateségok minél korábbi fölismerése minden családnak elsőrangú érdeke és mindenkire egyaránt óriási jelentőségű. Az eddigi tapasztalatok, melyeket orvosok bemondásaiából és tüdőbeteg gondozó-intézetek életéből merítettünk, azt mutatják, hogy ennek az egyszerű kérdésnek a taglalása sem fölösleges, mert a hőmérővel banni tudás nagyon sokszor hiányzik még nemcsak a nagyobb gyermekek, de felnőttek között is. Nem érdektelen tehát a betegpénztárak tagjai, gondozó-intézetek betegjői, humanus egyesületek támogatottjai szem pontjából, ha néhány kérdésere itt nyilvánosan felelünk.

Egészséges ember testhőmérséke a hónaljban 36,2 és 37,3 fok Celzius között ingadozik. Ez a testhőmérsék szabályszerűen ismétlődő napi ingadozásokat mutat, melyek a külső befolyásoktól teljesen függetlenek és pedig úgy, hogy a testhőmérsék reggeltől estig állandóan emelkedik, majd estétől reggelig folytonosan csökken. A napi ingadozások legmagasabb foka a délutáni órákra esik, míg a hőmérsék a kora reggeli órákban mindig a legalacsonyabb.

A test hőmérsékét akkor mondjuk lázasnak, ha az 37,3 fokon fölül van. De még e t a hőmérsékét sem tarthatjuk rendesnek és már a 37,3 fokos testhő is emelkedettnnek tekintendő, mihelyt oly napszakban mutatkozik, például a kora reggeli órákban, amikor egyébként a hőmérsék alacsonyabb szokott lenni rendes körülmények között.

Minden családban legyen megbízható, pontos, lehetőleg hitelesített hőmérő.

I. Mikor kell hőmérsékét mérni?

Ha a család valamely tagja az általános közérzésének zavarait észleli, ha nagy fokú levertséget, borszagát, vagy forróságot érez, akkor a hőmérés már indokolt. Ilyenkor mérjük is hőmérsékét, amelyet föl kell jegyezni.

Ha a hónaljban ismételt hőmérsék 37,3 fokot, vagy ennél magasabb hőt mutatnak, az orvos tanácsa kérendő ki, akinek az addig mért és följegyzett hőmérséket be kell mutatni. Ezek a kellőidőben végzett hőmérések arra szolgálnak, hogy figyelmessé tegyenek fenyegető, komoly megbetegedésekre és alkalmasok is arra, hogy sokszor ilyeneket még csirájukban elfojtsanak. Minél hamarabb és korábban ismerünk föl valamely betegséget, annál nagyobb a valószínűsége a gyógyulásnak.

II. Hogyan kell a test hőmérsékét mérni?

A test hőmérsékét legbiztosabban a Maximal-hőmérővel mérjük.

A hőmérő fokokra (Celzius szerint) van beosztva. Ez a fokos beosztás a hőmérő üvegcsővéen belül elhelyezett keskeny, fehér, porcellánlapon számokkal van jelezve. Az egyes fokokon belül újra tíz egyenlő részecske van a távolság beosztva. Megfigyeljük azt a vonalat, ameddig a higanyoszlop emelkedett és leolvassuk először az egész fokot (például 36, 37, 38, 39 stb.) és ehhez hozzászámoljuk még azokat az apró vonásokat, amelyek a higanyoszlop végéig olvashatók, ehhez a higanyvéghez legközelebb eső számtól. Például: a 36,8 annyit jelent, hogy a 36 fokon még van 8 kis vonás, vagyis 8 tized fok. A betegápolás körében használatos hőmérőknek fokbeosztása csak azokra a fokokra terjed ki, amely fokok az emberen előforduló hőmérsékek mérésére szükségesek, úgy, hogy a testhőmérők rendszeren csak 35—42 fok Celziusig mutatják, vagy mérik a hőmérsékét. A hőmérsék mérése rendszerint a hónaljban eszközölködik, ritkábban mérik a hőmérsékét a végbélben. A végbélben mért hőmérsék körülbelül fél fokkal magasabb, mint a hónaljban mérni szokott hőfok. A szájjban való hőmérést, mely közvetlenül a nyelv alatt eszközöltetik, a szabadban tartózkodó betegknél csak akkor végezzük, ha erre különösebb orvosi rendelkezés van.

(Vége köv.)

Irodalom.

Olcso Jókai. A nagy költő műveinek ebből a népszerűvé vált kiadásából a háboru kitörése óta most jelent meg az első 10 számból álló sorozat. Pedig Jókai Mór művei a vérviharos napokban a legnagyobb vonzóerőt gyakorolják az olvasó közönségre. S hogy az olvasók — úgy itthon, mint a fronton — mai nap újult sovárgással szomjuhozzák a lelkeségnek, a hazafiasságnak, az önfeláldozásnak, a derűnek azt az örökifju szellemét, mely Jókai írásaiból árad: az előző generációk öntudatlan öröksége, apáinké és nagyapáinké, akik a nemzeti elnyomatás éveiben Jókai írásaiból merítették erőt szomorú jelenük elviselésére és reményt az új, erős és boldog Magyarország elkövetkezésébe. A Jókai öröksége az, mely a mai hős generációba él s mely megacélosítja a csatásorban küzdők karját és lelkét s a Jókai öröksége az, mely az itthonmaradottakat önfeláldozással, kitartással és a végső győzelemben való rendületlen hittel tölti el.

Jókai a nagy lélekformáló, népének prófétája, vezetője és gyámola él és hat, soha jobban, mint a mai nap. Munkáinak az Olcso Jókai sorozatában megjelenő füzetek pedig

egyenesen arra vannak hivatva, hogy a legtagabb néprétegek számára nyitassanak utat a költő szelleméhez. A most megjelent művek a következők: 211 sz. Egy nagy élet apró emlékei II. füzet, 222. sz. Petőfi eszméi. 213-217 sz. Görögül, 218-219 sz. Sirközlöny, 220. Humoros apróságok.

Az O eső Jókai egy-egy száma 40 fillért minden könyvesboltban és vasúti állomáson kapható.

Kiképzés.

Irta: Gábor Andor.

(A katonák, csupa mindenféle uriember, aki untauglich volt és most mint béosztályú népfőlkéltő kiképzés alatt van: állnak a kaszánya-udvar közepén.)

A káplár (előttük áll és beszél): Mélyen tisztelt uraim! Nem bűndások és nem poros füllék, nem prófuntupszítók és nem zöldhasuak, hanem igen is, mélyen tisztelt uraim, ezennel megkezdem az önök katonai kiképzését, vagyis más szóval az önök katonai kiképzését.

Valaki (a sorból, akinek ez tetszik és nem tudja még, hogy hogyan is van ez katonáéknál): Nagyon helyes!

A káplár (odanéz és nem mondja, hogy kuss Látszik a torkán, hogy ezt a kussot lenyeli s aztán folytatja): Jól tudván, hogy az urak nem ugyanaz, mint a rendes ujoncjutalék és kapitány ur Krcsmarik is megmondván, hogy ha még olyan piszok utolsó népek volnának, akkor is megkülönböztetett udvariassággal bánják az urakkal, én most udvariasság megkülönböztetéssel fogom megkezdni az önök katonai kiképzését, vagyis másszóval az önök katonai kiképzését.

Valaki: Köszönjük szépen a káplár urnak.

A káplár (odanéz, kis szünetet tart, előbb nem felel, de aztán meg is felel): Ne méltóztassék! Ne! Ha a káplár beszél, akkor a regruta ur nem méltóztatik. Ha a káplár akármit mond is, a regruta be kegyeskedik fogni a pampuláját. Be! Be! Arrul szó sincs, hogy be ne fogja. De ezt csak úgy mellékesen mondom.

Valaki: Hiszen értjük, káplár ur.
A káplár (megcsóválja a fejét): Nem „hiszen értjük-káplár-ur”. Nem arrul van a beszéd, hogy „hiszen értjük káplár-ur...” hanem arrul, hogy hallgatunk, káplár ur amikor én beszélek. Akkor mind hallgatunk, de úgy hogy hallgatunk ám, mélyen tisztelt uraim, mint ahogy a csukaszürke csakahal hallgat a vízbe, de nem mikor él, hanem mikor már négy hónapja megdöglött. Ugy hallgatunk.

Valaki: Hát hallgatunk is, ami azt illeti.

A káplár (érzi, hogy minden hiába. Beletekint a saját tenyerébe, amely visziket, de aztán visszaereszti a tenyeret a comb mellé): No, most áttérünk a voltaképeni kiképzésre,

vagyis más szóval az urak kiképzésére. Kérem az urakat, sziveskedjenek igényesen állni. Igényesen, mint a sinyór, igényesen, mint a jegénye és nem olyan puklással, bütykösen, ráncosan, zötykösen, férgelesen, int a kávéházi klejderstockk, mikor gyomorgörce van. (Végig megy a soron és mindenkit jóságosan megigazgat, de közben pihen és sóhajt és egy-egy mozdulatából kitetszik, hogy sokkal könnyebben itné agyon valamennyit.) Így ni, kérem, így ni, könyörgöm. Öröm ám az ilyen intelligens legénységet oktatgatni. Na most, mélyen tisztelt uraim, ha aszondom, hogy jobbra nézz, akkor az nem azt jelenti ám, uraim, hogy, teszem föl, balra nézz Világért se azt jelenti. Mikor azt mondom, hogy jobbra nézz, akkor az urak lesznek szivesek orcáikat mind, de egyhangulag, jobbfelé fordítani. És egyszerre. Csak éppen mikor mondom jobbra nézz, akkor az nem azt jelenti, hogy mindegyiknek külön-külön mondanám, hogy jobbra nézz. Tehát, mint már volt szerencsém említeni: jobbra nézz. (Senki sem mozdul.)

A káplár: Mért nem kegyeskedtek orcáikat a megbeszélés szerint, jobbra fordítani?

Valaki (felelni akar, de csak a szájkítatásig jut el)

A káplár: Felelni méltóztatol?! Ne méltóztassál felelni, ön! Ha én kérdezek... ha a káplár kérdez, az nem azt jelenti, hogy a regruta felel. Nem. Nem. esedezem... Énaddig kérdezhetek, amíg az urak meg nem penészhetnek odabenn a glédában, de felelni azért nem muszáj. Nem muszáj! (A szeme szikrázik.) De nem is lehet! (Megnyugszik.) Voltam bátor azt vezényelni, hogy jobbra nézz s önök mégsem fordították jobbfelé ábrázataikat. Miért nem?

Valaki (felelni akar).

A káplár (vérfagyalólán néz oda): Nana! (Megnyugszik.) Miért nem?

Valaki (beugrik és felelni akar).

A káplár (szenvedő hangon): Cincorgok alássan: ne kegyeskedjék méltóztatni. Mert nem méltóztathatik annyi zápfog lenni a... De ezt csak úgy megemlítettem Egyebekben pedig, ha még egyszer azt mondom, hogy jobbra nézz, akkor minden arc, amely az urakhoz tartozik legyen szívélyes jobbfelé fordulni. És ne tessenek utólag azt mondani, hogy azt hittük. Mert a hit, ha szigorúan vesszük mégis a templomba való, ez pedig itt a kaszánya volna, vagy mi, ámbár a felhészakállu jóságosan jó atyauristen nem bántik olyan finoman a mennyei rózsáskert rácsos kapuján kikönyöklő ici-pici pufók angyalkákkal, mint én itt az urakkal... istenük ne legyen (Harsányan:) Jobbra nézz!

Valaki (balra néz).

A káplár (elsápad a fájdalomtól): Instálom... nem úgy gondoltam, hogy harminc ur jobbra nézzen, egy ur meg balra. Mert ha úgy gondoltam volna, akkor úgy kommandíroztam volna, hogy harminc jobbra, egy meg balra. Meg aztán... az a fő,

hogy merre is van az a jobbra... Az a jobbra csak arra van, amerre a jobbkéz van. Amerre nincs a jobbkéz, arra már nincs jobb. Ha vesszük például a balkezet, az már nem jobb. Legyenek szivesek tehát és ehhez tartásuk magukat a mélyen tisztelt urak már a közel jövőben is. (Ordít:) Jobbra nézz!

Valaki (balra néz).

A káplár (megmered a kintől. Letörli homlokáról a verejtéket, reszkető térddel, egészen halkán): Drága jó uraim... az Isten áldja meg magukat... adjanak össze egy kis pénzt és béreljenek egy paraszti közlegényt valami csekély napszámért... egy regrutát, aki folyton itt legyen, míg én az urakat egzecucérozom... aki nem selyemkeszkenő, aki nem ne nyujhózzám-virágszál... aki... egyszerűen, a kinek lebömbölhetem a bőrt a pófájáról... mert így vagy az urak nem tanulják meg a jobbra nézz-t, vagy én repedek egészen apró darabokra!

HIREK.

Ebben a világháboruban

hala a Mindenhatónak, eddig nekünk kedvezett a hadi szerencse — mondotta M. Székely János iparos tanuló iskolai igazgató Kézdivásárhelyt az iparos tanuló-iskola márc. 16-iki hazafias ünnepélyén — s erős a hitünk, hogy a végső győzelem is a miénk lesz. Kötelességünk azért a háboru tanulságait számbavenni, megtartani s jövőben cselekedeteinkben irányadóknak tekinteni.

Tanulságok ezek:

1. Nem a nagytömegeké, hanem azé a hadseregé a győzelem, amelyet a hazaszeretet s igazságának tudata lelkesít s amelyet a nemzet szeretete körülövez, a nemzet áldozatkészége mindennel ellát, vele érez, vele örövend s vele szenved.

2. Hatalmas szövetségünk, a nagy Német Birodalom példája tanítson meg minket arra, hogy törekedjék az ifjuság rendre, takarékoságra, tisztességre, józan életre, komoly munkára, akármiféle pályán legyen az előrehaladásra, folyton tanulásra, kitartásra, a célért való lelkesülésre, a társadalom különféle rétegeinek szervezésére s hogy mindig azt tartuk szem előtt: Egy mindnyájunkért s mindnyájan egyért. Így nem lesz senki önző s nem lesz csak magáért élő.

3. A harcúterem, a lövészárokban a háboru katonáink között megteremtette az egyenlőséget, mert a nagy ur, vagy a napszamos, a bankár, vagy a koldus, a herceg vagy az egyszerű iparos egyformán küzd a hazáért, egyformán ki van téve a halál veszélyének. Megteremtette a bajtársi szeretetet, a vallásos érzést. Ezt kell átplantálni az itthonmaradtok lelkébe, mert csak úgy heverhajtjuk ki a világháboru csapásait,

ugy lesz nemzetünk erős és hatalmas, ha a háboru tanulságai átalakítják a társadalom gondolkodását, megfinomítjuk erkölcsi érzéseit s kiküszöböljük a vérontásnak veszedelmes ciráit.

— **A Székelyföld leírása.** A «Székely-Egyesület» Budapesten, március 12-én megtartott közgyűlésében Gagyi Jenő bejelentette, hogy egy székely főúr Bátor Orbán Balázs «A Székelyföld leírása» című nagy érdeklő, de már elfogyott és könyvtári uton többé nem kapható munkájának átdolgozására és pótló kibővítésére 30 ezer koronát ajánlott fel és hogy a mű újra szerkesztésére egy bizottság már meg is alakult. Mi is nagy örömmel vesszük tudomásul ezt a bejelentést nem csak azért, mert a tekintélyes összeg székely főúr adománya, hanem azért is, mert ez által a fáradságtalan buzgalmu- és puritán jellemű Bátor Orbán Balázs hű székely hazafi emléke fog ismét föltámadni és új életet nyerni, amire méltó is. És mi hisszük, hogy Udvarhelyvármegye történetének ismertetésénél az Orbán Ottó báró «Székelyország» hasábjain csak most megjelent korrajzának adatait használnál jól fellehet használni, illetve be lehet illeszteni és már csak ezért is jó volna az Orbán Ottó báró «53 év Udvarhelyvármegye közigazgatási életéből» című cikksorozatát külön lenyomatban is kiadni. ...d.

— **Új zászlós.** A székelyudvarhelyi 82-es gyalogezred parancsnoksága a harcúterem Stein S. Zsigmond hadapródját, a «Székelyország» derek munkatársát — zászlósnak léptette elő. A jól megérdemelt előléptéshez ösztönöz gratulálunk!

— **Tél is lesz még** — habár hivatalosan szintén beköszöntött március 21-én a tavasz. Így gondolkodik Dr. Bernády György, a székely főváros és Marostordavármegye praktikus főispánja. A kormánytól kiegészítve, hogy 500 famunkában jártas hadimunkást szabadságoljanak egyelőre 3 hónapra. Egyik fakereskedő cég erdőterületein az így kitermelt fának kétötöde a hadseregnek, kétötöde Marosvásárhely városát és egyötöde az erdőtulajdonos céget illeti meg. A székely főváros közönsége mindenestire hálás a főispán gondoskodásáért és egy aggodalommal kevesebbel néz eléje — a természet rendje szerint bekövetkező télnek. Nekünk úgy tetszik, mintha Dr. Bernády előrelátása példa-adó volna. Vajjon nem lenne-e célszerű — másutt is követni? A gondos méhecske nyáron gyűjtöget, míg a tücsök ciripelget...

— **A vezérigazgatónak** — mint a nagyváradi kir. itélőtábla eldöntötte — nem egy évi, hanem csak három havi felmondás jár. Ennyit adott a B-i Takarékpénztár vezérigazgatójának.

— **A fémtárgyak rekolralására** kitűzött határidőt 1916 július 31-ig meghosszabbították.

— **Rz öreg honvéd őrmester.** Annak idején, 9-ik hónappal ezelőtt megirtuk volt a „Székelyország”-ban, hogy **Tamás János** nyug. m. kir. csendőrorrmester, aki Székelyudvarhely városnál végrehajtói állást töltött be, önként jelentkezett a világháborúban való harctéri szolgálatra. A brassói 24-es székely honvéd gárdaezredben azóta végig küzdött egy tucat ütközetet a muszkával szemben. Mint címzetes őrmester nyert beosztást a 7-ik századhoz. Később a II. zászlóaljnál törzsvezető, majd valóságos őrmester és múlt év december elseje óta törzsőrmester és egyszersmind egy gépfegyver- és aknavetőosztály parancsnoka lett. A vitéz törzsőrmester, aki a 43—50 évesek korából való s akit a közelebről bevonult öreg újoncok kiképzésére, mint intelligensebb altisztet a hadosztályparancsnokság a harctérről haza akart vezényelni, a zászlóaljkijelöltésként így felelt:

— Önként jöttem a hazáért harcolni. Itt akarom a világháborút végig küzdeni vagy a hazámért meghalni!...

Tamás János, az öreg törzsőrmester 14 napos szabadságra haza érkezett családjához, de április 3-án ismét visszamegy a frontra Székelyudvarhelyről, hogy „végig küzdje a nagy világháborút vagy a hazáért meghaljon”... Igazán megható az ilyen veterán öreg harcosok példás lelkisége ma, a világháború 20-ik hónapjában. Hej, mert „Nem fajult el még a székely vér, minden kis cseppje drága gyöngyöt ér!” Őszinte székely testvéri szeretettel kívánjuk Tamás törzsőrmesternek, hogy a világháborút teljes egészségben végig harcolja és minél több székely testvérünk társaságában — dicsőséggel térjenek haza, békés családi tűzhelyükhöz!... Isten segítse!

— **Közel hat millió** korona öszszegét jegyezték a csikvármegyei erdőbirtokosságok az I., II. és III. kibocsátású hadikölcsönre. Itt említjük, hogy a III. hadikölcsön kötvényei már mindenütt átvehetőek, ahol a jegyzések történtek. Kijelentés van arra is, hogy közelebről új hadikölcsön kötvények kerülnek kibocsátásra. Ennek egységes támogatására a rkath. püspöki kar múlt héten állapodott meg.

— **Tüzeset** nagyon gyakran fordul elő Kézdivásárhelyt, hol a hó 20-ára virradó éjjel fél kettőkor is felütötte a fejét a zörös kakas. Ezuttal Rácz Tamás kertmegeveicai gazdálkodó csürét gyújtották fel, amelytől aztán a mellette levő istálló is elhamvadt. A csürben 20 métermázsányi gabona, nagyobb mennyiségű répa és több szekér széna égett oda. A kár a 4000 K-át meghaladja.

— **Jó időről gondoskodunk...** Ama boldog időkben, mikor még béke volt, a címül vett jelmondat a majálisok és nyári mulatságok megbi-vóin szerepelt — mint tréfás megjegyzés — anélkül, hogy valami reá-

lis értékkel bírt volna. Ezután azonban, ha majd a béke ismét helyreáll és a rendkívüli viszonyok helyét felváltja a jó edv, már inkább oda lehet írni a meghívókra, hogy: „Jó időről gondoskodunk”. Vozáry Pál főmérnök ugyanis olyan „időgép”-et talált fel és tart működésben Budapest fővárosban, amellyel az esőt módjában áll elűzni. Erről a villamosszággal működő „időgép”-ről, a „Magyarország” immár rendszeres jelentéseket közöl. Tehát bizalom és reménység. Amit eddig csak az Uristen tudott megcselekedni, ezentúl az emberi tudománynak is módjában lesz pro-ukálnia. Szóval „Jó időről gondoskodhatunk”.

— **A könyvek bizonyító erejéről.** A kolozsvári kir. itélőtábla kimondta, hogy a kereskedelmi könyveknek bizonyító ereje csak a jog-címre és mennyiségre terjed ki, de már az ügylet létrejötte, vagyis az áruk megrendelése és átadása, azaz átvételének tekintetében a keresk. könyvek nem nyújtanak részbizonyítékot. (M. K. F.)

— **Új bankjegyek** kibocsátásának a tervével foglalkozik a Magyar és Osztrák Bank. Az elhasznált, elkopott régi 20 és 10 K-ás bankjegyeket fogják ujakkal kicserélni.

— **Postaforgalom Oroszlel-gyelországgal.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudja, hogy a magyar és osztrák csapatok által Oroszlel-gyelországban megszállott területeken Skarzysko helyen felállított I. oszt. hadtápposta- és távirtdahivatal a magánposta- és távirtdaforgalomba bevonatott. E helyi el tehát ezentúl táviratok és postaküldemények ugyanazon feltételek mellett válthatók, mint a többi I. osztályu hadtápposta- és távirtdahivatalokkal.

— **Külügy-Hadügy** az egyetlen magyar katonai hetilap, mely állandóan közöl aktuális katonai cikkeket, tájékoztató rajzokat és térképeket, új rendelkezéseket stb. Tanácsot ad katonai ügyekben, hírt szerez a hadbavonulatról. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VIII. Népszínház u 16. sz. a. van s a „Székelyország” olvasóinak mutat-

vány számot készséggel küld. Aki megismeri, azonnal megszereti a lithium lapot.

— **Yes—Oul—Si** címmel Dr Mikos Lajos szerkesztésében és Sárman Arnold lapulajdonos kiadásában Budapest, III. Lajos-u. 92. sz. a. kitűnő folyóirat jelenik meg az angol, francia és német nyelvek gyakorlati elsajátítására. A „Székelyország” olvasói ingyen mutatóvényszámot kapnak, ha azt egy levelező lapon a folyóirat kiadójától kérik.

A világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott — Csik, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhely-vármegyék bármelyik községébe tartozó s külön a hős 82-es katonák hiteles és teljes névsorát egyedül a „Székelyország” c. ujság közli. E lapot három hónapig 2 K 50 fillérért bárhova s így a táborba is bérmentesen elküldi a „Székelyország” kiadóhivatala, mely Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt van. — Rendelje meg azonnal! Posta-utalványra írja le a címet és küldje be a csekély előfizetést, melynek vétele után hetenként

pontosan kapja a „Székelyország”-ot, a székelység hű barátját.

— **Magyar Könyvtell Folyóirat.** Havi szaklap a számviteli ismeretek fejlesztésére. Gyakorlati Könyvtell melléklettel félre 5 korona. Kérjen mutatóvényszámot a kiadóhivaltól, mely Budapest VIII. Vasutca 9. sz. a. van; a „Székelyország” olvasói ingyen kapják.

— **A „Magyarország”** egyik legjobb politikai napilap, mely a székelyföldi érdekeket is szolgálja. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VI. Teréz-körút 22. sz. a. van.

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.

Veszek minden mennyiségben egész séges préselt szénát és szalmát vagonba rakva, deszkafedéssel, esetleg saját ponyváimmal fedve, ab feladási állomások.

Veszek továbbá egészséges tengericsukát, tengeri szarát, diórönköt; tűzfát vagononkint. Babot, kölest, kendermagot, lóhere-, lucernamagot stb. kisebb tételekben is.

Részletes ajánlatot kér **DEUTSCH MIKSA** nagykereskedő, DÉVA.

NEMESEK

UDVARHELYVÁRMEGYE

NEMES CSALÁDJAI

©© Szerkesztette: **Pálma József** ©©
családtörténetíró Marosvásárhely,
Magyarország címeres könyvének ügy-
vezető szerkesztője.

Ára füzve 16 korona. Kapható **Betegh Pál**
könyvkiadónál SZÉKELYUDVARHELYT.
E díszesen kiállított, családi címerekkel
dusan illusztrált mű, igen becses család-
történeti adatokat foglal magában.

Szíves tudomásul!

Van szerencsém Székelyudvarhely és vidéke nagyérdemű közönségét tisztelettel értesíteni, hogy **brassói jóhírnevű cégem raktárából** a székelyudvarhelyi bőjtközépi vásár (**március 30-ika**) alkalmával Székelyudvarhelyt a **Budapest-szállodában** egy izlésesen összeválogatott

női és gyermek-kalap mintagyűjteményt

a legfinomabbaktól a legegyszerűbbekig fogok kiállítani és azokat a **legjutányosabb árban** elárusítani. Szíves megtekintést — vételkötelezettség nélkül — kér, kiváló tisztelettel:

Bede Róza női divatkalap áruháza **Brassó.**